

پیامدهای نادانی از منظر قرآن / آدم نادان مرده متحرک است

حجت الاسلام دلیر به تبیین موضوع «نادانی» از منظر قرآن پرداخت و گفت: در مباحث قرآنی و روایی اصل حیات به دانش است و در قرآن به بیش از 50 پیامد نادانی پرداخته شده است.

حجت الاسلام دلیر به تبیین موضوع «نادانی»؛ از منظر قرآن پرداخت و گفت: در مباحث قرآنی و روایی اصل حیات به دانش است و در قرآن به بیش از 50 پیامد نادانی پرداخته شده است.

حجت الاسلام والمسلمین "بهرام دلیر نقده ای" عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی در مورد جهل از منظر قرآن به خبرنگار مهر گفت: جهل در قرآن نقیض دانش و آگاهی است. جهل از دیدگاه قرآن بر سه قسم است؛ اول: خالی بودن نفس انسانی از علم، دوم: اعتقاد به چیزی برخلاف آن چیزی که هست (ناظر به حکمت نظری) و سوم: انجام دادن کاری برخلاف آنچه باید انجام گیرد (ناظر به حکمت عملی).

وی به آثار جهل از منظر روایی و قرآنی اشاره کرد و افزود: اولین پیامد جهل، احساس امنیت مشرکان در پناه بتها است که زایده جهل است؛ آنها با بت پرستی احساس امنیت می کردند و در قرآن خداوند می فرماید: کیف اخاف ما اشرکتکم و لا تخافون انکم اشرکتکم بالله ما لم ينزل به علیکم سلطانا فاي الفریقین احق بالامن ان کنتم تعلمون. (انعام: 80 و 81).

مدرس درس خارج فقه و اصول، افزود: نکته دیگر اینکه قرآن جهل را عامل اختلاف درباره عیسی بن مریم (ع) می خواند و می فرماید: وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّمَّا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا (نساء آیه 157).

حجت الاسلام دلیر، ارزشگذاری های غلط را از جمله پیامدهای جهل خواند و گفت: برخی بر اساس مال، دنیا و یا ریاستهای توهمی (فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَرَاكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا تَرَاكَ اتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا بِادِّى الرَّأْيِ وَمَا نَرَى لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ تَنْتَكُمُ كَاذِبِينَ) (هود آیه 27) به این نوع جهل گرفتار می شوند.

وی افزود: چهارمین پیامد جهل «استبعاد»؛ است یعنی تعجب فرشتگان از آفرینش انسان بر اثر جهل بود و تمام ملائکه بر خداوند اعتراض کردند که فلسفه آفرینش انسان چیست؟ و راز این اعتراض و استبعاد (بعید شمردن) ناشی از جهل است. پنجمین اثر جهل از دیدگاه قرآن، استکبار، استبداد (تکبر) و جهل مشرکان است.

وی در ادامه «استهزاء»؛ را ناشی از جهل خواند و گفت: خداوند در قرآن می فرماید: وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذَبَّحُوا بِقَرَّةِ قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ (بقره آیه 67): و به یاد آرید آن هنگام را که موسی به قوم خود گفت: خدا فرمان می دهد که گاوی را بکشید گفتند: آیا ما را به ریشخند می گیری؟ گفت: به خداپناه می برم اگر از نادانان باشم.

عضو پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با بیان اینکه اشتباهات فراوان در سایه جهل است، افزود: مثلا در قرآن غنی پنداشتن نیازمندان ناشی از جهل خوانده شده است؛ آنجا که قرآن می فرماید: لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ احْصَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَا مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ لِحَافًا وَمَا تَنْفَقُوا مِنْ خَيْرٍ فَنَالَهُ اللَّهُ بِهِ عِلِيمٌ (بقره آیه 273).

وی با اشاره به اینکه در قرآن به بیش از 50 پیامد نادانی پرداخته شده است، افزود: در قرآن «اضلال»؛ یا گمراهی یکی از آثار جهل است. جاهل هم خود گمراه و هم گمراه کننده است. در واقع عامل دوری از حق نادانی است. انحرافات جنسی، انحصارطلبی، انکار معاد، بی ادبی و ناسزاگویی، بی شکیبایی، ولایت غیر خدا، بدعتهایی که در طول تاریخ ... ناشی از جهل از منظر قرآن است.

حجت الاسلام دلیر در پایان با بیان اینکه جهل یا نادانی در واقع عدم علم است، گفت: آدم نادان مرده متحرک است در مباحث قرآنی و روایی اصل حیات به دانش است و امیرالمؤمنان (ع) فرمود: "هیچ گامی را بر ندار مگر اینکه با شناخت باشد". گام نهادن در کاری که بدان جهل داشته باشیم، پشیمانی به بار می آورد.